

Drodzy Uczniowie!

Przepiszcie do zeszytu wszystko oprócz tego, co napisane jest na czerwono!
Czerwonym kolorem będę pisać moje objaśnienia do lekcji, a więc jeszcze raz:
NIE PRZEPISUJCIE DO ZESZYTU TEGO, TO JEST NA CZERWONO!

W tym tygodniu zajmiemy się środkami artystycznymi. To trudny temat, ale
środki artystyczne zawsze pojawiają się na egzaminach.

Jak wiecie, każdy poeta chce by jego wiersz był wyjątkowy. Musi on zatem
używać niezwykłych zwrotów, czyli właśnie ŚRODKÓW ARTYSTYCZNYCH.

Większość tych terminów powinna być wam znana, gdyż pojawiały się one w tym
roku i w latach poprzednich przy omawianiu wierszy.

Zadanie dla was na ten tydzień:

(wtorek)

Przepiszcie temat i notatkę. Spróbujcie nauczyć się na pamięć nazw środków
artystycznych. . Nie musicie znać na pamięć tych definicji, ważne, żebyście
umieli rozpoznawać środki.

(środa)

Wykonajcie ćwiczenia. Przepiszcie je do zeszytu.

(czwartek)

Dalej wykonujcie ćwiczenia 😊

(piątek)

W nagrodę rozwiążcie przykładowy test na czytanie za zrozumieniem.

Jeśli będziecie mieć z czymś problem: piszcie, dzwońcie, poproście o pomoc
starszych.

POWODZENIA!

Emilia Uryszek

Temat: Podsumowanie wiadomości o środkach artystycznych.

APOSTROFA - bezpośrednio, uroczyste zwrócenie się do kogoś

Np. Młodości! Dodaj mi skrzydła!

Ten zwrot jest uroczysty, prawda. Apostrofy używamy często, gdy zwracamy się do Boga albo jakiejś ważnej osoby.

EPITET - to wyraz, który określa rzeczownik

Np. wysoka dziewczyna

Epitet to najczęściej przymiotnik, który stoi przy rzeczowniku

PORÓWNANIE - to porównanie dwóch zjawisk

Np. Szybki jak błyskawica

W porównaniu najczęściej występuje słówko JAK, ale może też pojawić się JAKBY, NICZYM, NA KSZTAŁT...

METAFORA (PRZENOŚNIA) - to takie połączenie wyrazów, które ma przenośny sens. Znaczą coś innego niż dosłownie.

Np. W jej oczach pojawiły się szklanki - to znaczy, że chce jej się płakać

Najtrudniej jest rozpoznać metaforę. Ja zawsze myślę tak: jeśli nic innego nie przychodzi mi do głowy, to pewnie jest to metafora 😊

ONOMATOPEJA (WYRAZ DŹWIĘKONAŚLADOWCZY) - wyraz który naśladuje dźwięki lub odgłosy

Np. Kra! Kra! ... Ćwir! Ćwir!

Zobacz, te wyrazy faktycznie naśladują odgłosy ptaków.

PERSONIFIKACJA (UOSOBNIENIE) - nadanie cech ludzkich roślinom, zwierzętom, przedmiotom

Np. *Cicho potok gada*

Gadanie (mówienie) to cecha ludzka. Żadne inne stworzenie tego nie potrafi. Jest to więc personifikacja.

WYLICZENIE - to wymienienie kolejnych elementów

Np. *Dźwięk, cień, dym, wiatr, błysk, głos ...*

Wyrazy zostały wyliczone po przecinku, zatem jest to wyliczenie 😊

PYTANIE RETORYCZNE - to takie pytanie, na które nie oczekujemy odpowiedzi

Np. *Czy ty nie masz serca?*

Wiadomo, każdy ma serce. Więc na to pytanie nie trzeba odpowiadać.

POWTÓRZENIE - to powtórzenie tych samych wyrazów w utworze

Np. *Podejdź do mnie szybko,*

Podejdź, a nie zwlekaj.

Jak zauważyłeś wyraz PODEJDŹ powtarza się, więc jest to powtórzenie. Proste!

OKSYMORON - zestawienie dwóch wyrazów o przeciwstawnym znaczeniu

Np. *Sucha woda*

Nie ma czegoś takiego jak sucha woda, bo woda zawsze jest mokra. Te dwa wyrazy są więc przeciwstawne, zatem jest to oksymoron!

Ćwiczenie 1. Do podanych rzeczowników dopisz epitety.

zimny wiatr truskawka
..... pogoda panienka
..... mrówka ogród
..... czekolada Pałac

Ćwiczenie 2. Utwórzcie porównania.

wolny jak

głupi jak

wysoki jak

przebiegły niczym

okrągły na kształt

jasne jak

Ćwiczenie 3. Napisz onomatopeje, które naśladują podane odgłosy.

pukanie do drzwi - puk puk

dzwoniący telefon -

szum oceanu -

szczekanie psa -

wybuch bomby -

skok żaby do wody -

Ćwiczenie 4. Połącz wyrazy z kolumn tak, by powstały oksymorony.

żywy	śnieg
ciepły	lód
czarny	olbrzym
mały	trup

Ćwiczenie 5. Rozpoznaj podane środki artystyczne.

Oczy czarne -

Chytry jak lis -

Żołnierze! Ruszajcie do boju! -

Cichy krzyk -

Drzewo śpiewa z radości -

Świst, świst. Zgrzyt, zgrzyt -

Jestem prawą ręką szefa -

Szybko zbudź się, szybko wstawaj -

Zielone łąki -

Tupu tup po śniegu. Dzyń, dzyń, dzyń na sankach -

Była taka piękna, mądra, życzliwa, uczynna... -

Litwo! Ojczyzno moja! -

Ćwiczenie 6. Wyjaśnij znaczenie metafor.

Prawda w oczy kole -

Masz pstro w głowie -

Wpadłeś mi w oko -

On ma stalowe nerwy -

Rzuć okiem -

Nie pozwól sobie wejść na głowę -

TEST 1

Władysław Kopaliński

Tytoń

Człowiek jest jedynym stworzeniem wciągającym z premedytacją dym do swego ciała. Czynił to przez liczne wieki, paląc kadzidło w świętych miejscach, wdychając dym z tubki papieru albo liści, przez fajki drewniane albo gliniane, jeszcze na długo przed pojawieniem się tytoniu w Europie. Trzciny, fajki, rurki znajdujemy w wykopaliskach antycznych, a Hipokrates przepisywał przeciwko astmie i niektórym chorobom wdychanie dymu z nawozu krowiego albo z ziół, jak np. podbiał.

Pierwszym człowiekiem, który sprowadził tytoń do Europy, był lekarz, Francisco Hernandez, którego król hiszpański Filip II wyprawił w podróż badawczą do Meksyku. W XVII wieku obyczaj palenia fajki szerzył się na europejskich dworach (przybył również do Polski) m.in. na skutek rzekomych właściwości leczniczych.

Po drugiej wojnie światowej konsumpcja tytoniu rośnie nieustannie, osiągając astronomiczne liczby. Dopiero w 1963 roku dowiedziono, że palenie tytoniu przez dłuższy czas, może przyczynić się do wcześniejszego zejścia z tego świata.

Na podstawie: W. Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*

Zadanie 1

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Przeczytany wyżej tekst ma charakter:

literacki	A
popularnonaukowy	B

Zadanie 2

Oceń, czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK lub NIE.

Człowiek nauczył się wciągać dym dopiero wówczas, gdy wynaleziono tytoń.	TAK	NIE
W przeszłości wierzono, że tytoń ma właściwości lecznicze.	TAK	NIE
Tytoń do Europy przywiózł osobiście król Filip II.	TAK	NIE
Naukowcy dowiedli, że palenie tytoniu jest nieszkodliwe dla zdrowia człowieka.	TAK	NIE

Zadanie 3

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki.

Z tekstu wynika, że *podbiał* jest ____

rośliną leczniczą	A
rodzajem nabiątu	B

Zadanie 4

Zaznacz poprawną odpowiedź

Na podstawie tekstu możemy wywnioskować, że Hipokrates był:

filozofem	A
lekarzem	B

Zadanie 5

Uzupełnij zdanie odpowiednią informacją z ramki

Historia sprowadzenia tytoniu do Europy została opisana w ____ akapicie tekstu

pierwszym	A
drugim	B
trzecim	C

Zadanie 6

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Co oznacza użyte w ostatnim zdaniu wyrażenie *zejść z tego świata*?

- A. wyprowadzić się
- B. odbyć lot w kosmos
- C. umrzeć
- D. ukryć się

Zadanie 7

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Wypowiedzenie *Pierwszym człowiekiem, który sprowadził tytoń do Europy, był lekarz, Francisco Hernandez* jest

faktem	A
opinią	B

Zadanie 8

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Aby do wyrazu *konsumpcja* znaleźć wyraz o znaczeniu bliskoznacznym należy skorzystać ze słownika:

- A. ortograficznego
- B. synonimów
- C. wyrazów obcych
- D. homonimów

Zadanie 9

Zaznacz poprawną odpowiedź.

W zdaniu: *Po drugiej wojnie światowej konsumpcja tytoniu rośnie nieustannie, osiągając astronomiczne liczby* podkreślony wyraz oznacza, że liczby, o których mowa, są:

bardzo duże	A
nieprawdziwe	B

Zadanie 10

Zaznacz poprawną odpowiedź.

W zdaniu *W XVII wieku obyczaj palenia fajki szerzył się na europejskich dworach* poprawną formą podkreślonego liczebnika jest:

- A. siedemnastym
- B. siedemnasty
- C. siedemnastych
- D. siedemnaście

Zadanie 11

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Synonimem wyrazu *antyczny* jest wyraz:

współczesny	A
starożytny	B

Zadanie 12

Napisz, co sądzisz na temat palenia papierosów. Uzasadnij swoje zdanie.

.....
.....
.....

TEST 2

William Szekspir

Romeo i Julia, Akt II, Sc. 2 (fragm.)

JULIA

Jakżeś tu przyszedł, powiedz, i dlaczego?

Mur jest wysoki i trudny do przejścia,

A miejsce zgubne; gdyby cię kto z moich

Krewnych tu zastał...

ROMEO

Na skrzydłach miłości

Lekko, bezpiecznie mur ten przesadziłem,

Bo miłość nie ma żadnych tam i granic;

A co potrafi, na to się i waży;

Krewni więc twoi nie trwożą mnie wcale.

JULIA

Zabiliby cię, gdyby cię ujrzeli.

ROMEO

Ach! Więcej groźby leży w oczach twoich

Niż w ich dwudziestu mieczach; patrz łaskawie,

A będę silny przeciw ich gniewowi.

JULIA

Na Boga! Niech cię oni tu nie ujrzą!

ROMEO

Ciemny płaszcz nocy skryje mnie przed nimi.

Lecz niech mię znajdą, jeśli ty mię kochasz.

Lepszy kres życia skutkiem ich niechęci

Niż przedłużony zgon w braku twych uczuć.

Zadanie 1

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki.

Romeo i Julia jest przykładem utworu ____

lirycznego	A
dramatycznego	B
epickiego	C

Zadanie 2

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Utworky dramatyczne podzielone są na:

akty i sceny	A
rozdziały	B

Zadanie 3

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Z powyższego tekstu wynika, że krewni Julii

Nienawidzą Romea i nie pozwalają mu na spotkania z Julią	A
Mają obojętny stosunek do Romea i nie przeszkadzają mu jego wizyty u Julii	B

Zadanie 4

Oceń czy zdania są prawdziwe. Zaznacz TAK lub NIE.

Julia obawia się, że jej krewni dowiedzą się o wizycie Romea w jej domu.	TAK	NIE
Romeo jest odważny i nie obawia się krewnych Julii.	TAK	NIE

Zadanie 5

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki.

Wypowiedzi Romea i Julii są przykładem ____

tekstu pobocznego	A
tekstu głównego	B

Zadanie 6

Dokończ zdanie odpowiednią informacją z ramki.

Z tekstu wynika, że Romeo przyszedł do Julii ____

nocą	A
za dnia	B

Zadanie 7

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Opinią wśród podanych niżej zdań jest:

- A. Autorem utworu *Romeo i Julia* jest William Szekspir.
- B. Akcja *Romea i Julii* toczy się w Weronie.
- C. Dramat *Romeo i Julia* jest przykładem tragedii.
- D. *Romeo i Julia* to najlepszy utwór Szekspira.

Zadanie 8

Dokończ zdanie właściwą informacją z ramki.

W swojej ostatniej wypowiedzi Romeo stwierdza, że ____

lepiej umrzeć, niż kochać kogoś bez wzajemności	A
mężczyzna nie powinien smucić się z powodu nieodwzajemnionej miłości	B

Zadanie 9

Zaznacz poprawną odpowiedź.

W zdaniu Miłość nie ma żadnych tam i granic podkreślony wyraz jest

orzeczeniem	A
podmiotem	B

Zadanie 10

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Antonimem do wyrazu *miłość* jest:

- A. przyjaźń
- B. uczucie
- C. radość
- D. nienawiść

Zadanie 11

Napisz, jaki jest twój ulubiony film. Uzasadnij swój wybór.

.....
.....
.....